

KØBENHAVNS BYRET DOM

afsagt den 14. april 2021

Sag BS-38259/2019-KBH

[selskab A]
([advokat ...])

mod

Advokatnævnet
([advokat ...])

Denne afgørelse er truffet af dommer Lone Molsted, Anette Burkø og Mette Brændgaard Kolby.

Sagens baggrund og parternes påstande

Sagen er anlagt den 28. august 2019. Sagen vedrører en prøvelse af Advokatnævnets kendelse af 30. april 2019, hvorved Nævnet afviste at realitetsbehandle den indgivne salærklage af [selskab A], [Y] og [Z] vedrørende [indklagede]s fakturerede bistand til [selskab B].

Sagsøgeren, [selskab A], har fremsat følgende påstand:
Advokatnævnet tilpligtes at realitetsbehandle salærklagen, sagsnummer 2018-2680/NHE (Bilag 1), indgivet den 5. oktober 2018 af [selskab A], [Y] og [Z], vedrørende [indklagede]s fakturerede bistand til [selskab B].

Sagsøgte, Advokatnævnet, har fremsat påstand om frifindelse.

Dommen indeholder ikke en fuldstændig sagsfremstilling, jf. retsplejelovens § 218 a.

Oplysningerne i sagen

Ved kendelse af 30. april 2019 traf Advokatnævnet følgende afgørelse i sagen:

"...

Sagens parter:

I denne sag har [selskab A] v/[direktør] klaget på egne vegne og på vegne af [Y] og [Z] over [indklagede], [by].

Klagens tema:

[Selskab A] v/[direktør] har på egne vegne og på vegne af [Y] og [Z] klaget over [indklagede]s salær i forbindelse med juridisk bistand til [selskab B].

Datoen for klagen:

Klagen er modtaget i Advokatnævnet den 5. oktober 2018.

Sagsfremstilling:

[Selskab B] er et timeshareprojekt, hvor selskabets formål ifølge CVR-registeret er køb og drift af en ejendom i [by]. En aktionærforening bestående af aktionærerne i [selskab B] dækker alle udgifter forbundet med den løbende drift af ejendommen.

[Indklagede] er advokat for [selskab B] og var desuden medlem af bestyrelsen for både [selskab B] og aktionærforeningen frem til den 11. august 2017. [Indklagede] er ikke aktionær.

Selskabet [selskab A], [Y] og [Z] er aktionærer i [selskab B]. [Y] og [Z] var endvidere medlemmer af bestyrelsen for [selskab B] frem til ultimo 2017.

I 2013 rejste de [udenlandske] skattemyndigheder en sag mod [selskab B]. Sagen drejede sig efter det oplyste om, hvorvidt der skulle betales skat af de indkomster, som de [udenlandske] skattemyn-

digheder mente, at selskabet kunne have opnået ved at udleje boligerne på det frie udlejningsmarked.

En gruppe af aktionærer anlagde på et tidspunkt en retssag mod [selskab B] vedrørende ansvaret for skattesagen.

[Selskab B] har i forbindelse med bl.a. disse sager modtaget advokatbistand fra [indklagede], og [advokatselskab A] v/[indklagede] har i den forbindelse løbende opkrævet salær hos [selskab B].

[Selskab A] v/[direktør] har oplyst, at honoraret i perioden 2012-2017 udgjorde 4,5 mio. kr. inklusiv moms, og at det heraf indbetalte beløb i 2018 udgjorde 1.975.000 kr. inkl. moms, som blev afregnet gennem en låneoptagelse.

[Indklagede] har oplyst, at restancen for den fakturering, der skete i 2014 til 2017, blev betalt i juni 2018 med ca. 2 mio. kr. inkl. moms. Der er i perioden 5. oktober 2017 til 5. oktober 2018 blevet faktureret et beløb på 159.600 kr. ekskl. moms.

Parternes påstande og anbringender:

Klager:

[Selskab A] v/[direktør] har på egne vegne og på vegne af [Y] og [Z] påstået, at [indklagede]s salær skal nedsættes, og har til støtte herfor bl.a. gjort gældende, at et afregnet salær i 2018 på 1.975.000 kr. inkl. moms ud fra en samlet vurdering ikke er rimeligt i forhold til det udførte arbejde. Honoraret er både i forhold til skattekravet på 1 mio. kr. og i forhold til selskabets samlede årlige indtægter på ca. 2,5 mio. kr. uforståeligt.

[Selskab A] v/[direktør] har endvidere gjort gældende, at [indklagede] ikke har specificeret eller på nogen anden måde kommunikeret det i 2018 afregnede salær på en sådan måde, at rimeligheden heraf kan bedømmes. [Selskab A] v/[direktør], [Y] og [Z] er således trods gentagne anmodninger blevet nægtet indsigt i [indklagede]s afregninger.

[Selskab A] v/[direktør] har vedrørende spørgsmålet om retlig interesse gjort gælden-de, at alle klagerne er A-aktionærer. A-aktionærene har en direkte økonomisk interesse og dermed også klar retlig interesse i, hvilke advokatudgifter, der kan overvæltet på A-aktionærene gennem om-kostningsbestemte brugsafgifter (de såkaldte ugeafgifter).

[Selskab A] v/[direktør] har videre henvist til, at i relation til Revisornævnet har enhver aktionær retlig interesse, hvilket bør indgå i Advokatnævnets overvejelser, når der som i nærværende titfælde er tale om udgifter til et mangeårigt bestyrelsesmedlem, som også er advokat for selskabet og derfor har direkte indflydelse på beslutningen om rekvisition af advokatarbejde.

[Selskab A] v/[direktør] har endelig henvist til Advokatnævnets kendelse af 27. oktober 2017 i sagsnr. 2016-3500, hvor en aktionær i [Selskab B] blev anset som klageberettiget i en adfærdsklage mod [indklagede].

Indklagede:

[Indklagede] har påstået klagen afvist og har til støtte herfor særligt gjort gældende, at det alene er bestyrelsen i [selskab B], der som selskabets centrale ledelsesorgan har den fornødne retlige interesse i en salærklage. Det er selskabet [selskab B], ikke de enkelte aktionærer, der har et klientforhold til [advokatselskab A]. Selskabet virker gennem sin generalforsamlingsvalgte ledelse. Ledelsen i selskabet har siden den 14. december 2017 bestået af en direktør og fem bestyrelsesmedlemmer, som alle er aktionærer i selskabet. Den bistand, som [indklagede] har ydet for selskabet, har altid været efter aftale med ledelsen og i henhold til på forhånd afstemte vilkår.

[Indklagede] har endvidere gjort gældende, at alle fakturaer til [selskab B] er blevet behørigt specificeret over for selskabets ledelse. Al fakturering er løbende fremgået af [selskab B]s regnskaber, som altid er blevet godkendt på selskabets generalforsamlinger.

Analogien til Revisornævnet er ikke umiddelbart anvendelig. Endvidere vedrørte Advokatnævnets sag 2016-3500 spørgsmålet om dirigenthvervets udførelse på en generalforsamling, hvor den pågældende aktionær selv deltog, hvorfor sagen og situationen ikke kan sam-

menlignes med forhold, der henhører under bestyrelsens kompetence.

[Indklagede] har videre oplyst, at [selskab A] v/[direktør] har fremsat forslag på den kommende generalforsamling i [selskab B] om at pålægge selskabet at klage over [indklagede]s salær, hvilket [indklagede] tager som udtryk for, at [selskab A] v/[direktør] selv er klar over, at det kun er bestyrelsen, der har kompetence til at klage over salæret.

[Indklagede] har i øvrigt henvist til en erklæring, som bestyrelsesformand [Æ] den 4. november 2018 har afgivet over for Advokatnævnet på vegne af bestyrelsen i [selskab B], hvoraf bl.a. fremgår, at advokat [indklagede]s bistand har været nødvendig for opretholdelsen af driften i [selskab B], at [indklagede] kun har udført arbejde, som han er blevet bedt om at udføre, at bestyrelsen altid er blevet holdt løbende orienteret om det arbejde, som [indklagede] har udført for selskabet, og på hvilke vilkår, det blev udført, ligesom bestyrelsen løbende har gennemgået [indklagede]s opgørelser og godkendt honoraret.

Advokatnævnets behandling:

Sagen har været behandlet på et møde i Advokatnævnet med deltagelse af 7 medlemmer.

Nævnets afgørelse og begrundelse:

Det følger af Advokatnævnets praksis, at medlemmer af foreninger, f.eks. andelsboligforeninger eller ejerforeninger, ikke har den fornødne retlige interesse i at klage over et salær, som en advokat har beregnet sig for rådgivningen af foreningen ved dennes bestyrelse. Hvis der skal indgives klage, må denne indgives af foreningen ved dennes bestyrelse, og hvis bestyrelsen ikke umiddelbart kan overtales til at indgive klagen, må medlemmet søge et flertal på en generalforsamling for at pålægge bestyrelsen at indgive klagen. Tilsvarende gælder klager fra anpartshavere eller aktionærer, hvor fakturaen er udstedt til et kapitalselskab.

Advokatnævnet finder, at [selskab A] v/[direktør], [Y] og [Z] ikke har den fornødne retlige interesse i at klage over et honorar, som bestyrelsen i [selskab B] har godkendt.

Advokatnævnet afviser herefter klagen i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1, og § 17, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 2008 om Advokatnævnets og kredsbestyrelsernes virksomhed ved behandling af klager over advokater m.v.

Herefter bestemmes:

Klagen afvises.

..."

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af statsautoriseret revisor [revisor A] og [Y].

Statsautoriseret revisor [revisor A] har forklaret, at [selskab B] er et ferieprojekt, etableret i slutningen af 1990'erne af [Ø]. Han var revisor for [Ø]. Han flyttede til [by], da projektet var færdig omkring 2000. Han blev aktionær i selskabet ad to omgange. Første gang i 2002, hvor han overtog fem uger i lejlighed S og senere i 2005, hvor han overtog fem andre tilsvarende uger i mindre lejligheder. Hans aktier er A-aktier.

Hans selskab, [Y] og [Z] indgav en salærklage over [indklagede]. Baggrunden herfor var trist. [Selskab A] er et interessentskab. [Selskab B] er et A/S. Ifølge de [udenlandske] skatteregler er det således, at hvis ejeren selv benytter ejendommen, betragtes det som en privat ejendom, og man er skattefri. De [udenlandske] skattemyndigheder kunne imidlertid ikke rigtigt forstå konstruktionen i [selskab B]. De opfattede [selskab B] som et erhvervsdrivende selskab og beskattede selskabet som en udlejningsejendom på grundlag af en fiktiv lejeværdi. Den danske bestyrelse forstod det ikke. [Indklagede] var kontaktmand til de [udenlandske] skattemyndigheder og til den person, som havde fundet rådgivere i [udlandet] med henblik på kommunikationen med de [udenlandske] skattemyndigheder. [Indklagede]s regninger eksploderede. Da der kom en meddelelse om, at [indklagede] havde fremsendt endnu en stor regning oven i de andre, spurgte han ind til det, og [indklagede] blev vred. På generalforsamlingen eksploderede det, idet bestyrelsen kom i mindretal. Man havde forsøgt at få bemyndigelse til at optage et lån, hvilket var i strid med vedtægterne – i hvert fald krævede det et kvalificeret flertal. Det blev blokeret, og bestyrelsen fratrådte. Han havde ikke fået hverken timesags opgørelser eller specifikationer til advokathonoraret, selvom han havde efterspurgt det. Han kunne ikke overtale bestyrelsen til at indgive en salærklage. Der var ingen kommunikation med bestyrelsen. Den eneste kommunikation fandt sted på generalforsamlingen. Han

kunne ikke engang få viden om, hvem de øvrige aktionærer var. Han havde ikke adgang til aktiebogen. Det var lykkedes ved en tidligere lejlighed for [Z], fordi hun havde arbejdet for [Æ], men det kunne ikke lade sig gøre på det tidspunkt.

[Y] har forklaret, at han er cand. jur. fra Københavns Universitet 1977. Han har undervist i selskabsret i 40 år. Han blev aktionær i [selskab B] i 1999. Han har 1079 aktier. Han har været med til at indgive salærklagen, fordi han i de fem år, han sad i bestyrelsen, ikke forstod advokat [indklagede]s fakturaer og beregninger. Han bad sig på et tidspunkt fri for bestyrelseshvervet, men fortsatte under forudsætning af, at [indklagede] fremsendte beregninger vedrørende salærfastsættelsen, men det skete aldrig. Han har diskuteret det med [indklagede] og har skrevet flere mails til ham om det. Det var vigtigt, at bestyrelsen kunne disponere budgetmæssigt, ligesom det var vigtigt at få klar besked, så han kunne besvare spørgsmål fra flere kritiske aktionærer. Han forstod ikke salærkravet. Der var ikke enighed i bestyrelsen om, at man skulle betale resttilgodehavendet på ca. 2 mio. kr. Han og [Z] ville ikke være med. Hun syntes ikke, at advokaten havde løst opgaven. Vidnets anke var først og fremmest, at han ikke kunne få klar besked. De kunne ikke overtale de andre bestyrelsesmedlemmer til at indgive en klage. Det var ikke en professionel bestyrelse, og [indklagede] havde en særlig karisma, som gjorde, at de andre ikke havde lyst til at sige ham imod. Vidnet fik på et tidspunkt et 12 siders timeregnskab. De 12 sider var ulæselige. Dels var det dårlige fotokopier, dels gav det, han kunne læse, ikke et eksakt billede af, hvad der lå bagved. Bestyrelsesmedlemmerne og aktionærerne måtte ikke se det.

Parternes synspunkter

[Selskab A] har i sit påstandsdokument anført følgende:

" ...

[Selskab A] gør de neden for anførte anbringender gældende til støtte for sin nedlagte påstand.

2.1 Nævnet foretog ved kendelsen en uberettiget indskrænkning af kredsen af klagere med fornøden "retlig interesse" i en salærklage i henhold til retsplejelovens § 146, stk. 1

[Selskab A] gør gældende, at Nævnets kendelse (bilag 1, ekstraktens s. 201-205) er ugyldig, idet Nævnet uberettiget afviste at realitetsbehandle salærklagen (bilag 8, ekstraktens s. 83-87) indgivet af [selskab A], [Y] og [Z] mod [indklagede] alene med den begrundelse, at disse klagere – formelt set - ikke udgjorde [indklagede] klient i sa-

gen, da klagen efter Nævnets opfattelse alene kunne indgives af bestyrelsen for advokatens klient; det vil sige [selskab B].

I denne sammenhæng gør [selskab A] gældende, at Nævnets egen praksis vedrørende kredsen af "retligt interesserede klager" i henhold til retsplejelovens § 146, stk. 1, ikke er afgørende for lovligheden af Nævnets afvisningskendelse.

[Selskab A] gør gældende, at hverken ordlyden af, forarbejderne til eller retspraksis vedrørende retsplejelovens § 146, stk. 1, støtter Nævnets abstrakte indskrænkning i kendelsen af kredsen af salærklageberettigede personer i henhold til retsplejelovens § 146, stk. 1.

Afgrænsningen af kredsen af "retligt interesserede klager" i henhold til retsplejelovens § 146, stk. 1, må i stedet tillige foretages i lyset af artikel 6 i Den Europæiske Menneskeretskonvention.

Denne afgrænsning kan ikke udelukkende baseres på kriteriet om, hvem der formelt set udgør advokatens klient og/eller om salærklagen er indgivet af det kompetente organ for klienten.

[Selskab A] bestrider herunder Nævnets indsigelse om, at "en aktionær ikke selv kan rejse en klagesag vedrørende et advokatsalær, da kravet om retlig interesse ikke er opfyldt".

Ved afgørelsen må der i stedet efter omstændighederne også lægges vægt på, om salærkravet påregneligt bliver overvæltet – fuldt ud eller forholdsmæssigt fuldt ud – på klageren og dermed, om det reelt endeligt bliver båret af denne og ikke af det kapitalselskab, der formelt set udgør advokatens klient i sagen.

Tilsvarende må der ved afgørelsen ligeledes lægges vægt på, i hvilket omfang klageren retligt og faktisk har haft adgang til (andre) effektive retsmidler (end en salærklage) med henblik på at kunne imødegå de økonomiske skadevirkninger af det omtvistede advokatsalær.

[Selskab A] gør i den forbindelse gældende, at klagerens teoretiske adgang til at kunne gøre et eventuelt erstatningskrav gældende i medfør af selskabslovens § 361, stk. 1, over for de bestyrelsesmedlemmer i kapitalselskabet, der har godkendt advokatens salær, ikke udgør et andet alternativt effektivt retsmiddel, som afskærer klageren fra at have den fornødne retlige interesse i at få salærklagen mod advokaten realitetsbehandlet i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1.

Til støtte herfor henviser [selskab A] til, at et eventuelt erstatningskrav over for de besluttende bestyrelsesmedlemmer ikke alene fordrer, at advokaten har

opkrævet et urimeligt salær, men ligeledes fordrer, at bestyrelsesmedlemmerne har handlet culpøst ved at godkende og sikre betaling af dette salær.

Hertil kommer, at den effektive gennemførelse af et eventuelt erstatningskrav over for bestyrelsen endvidere forudsætter, at de erstatningsansvarlige bestyrelsesmedlemmer er betalingsdygtige.

Disse ekstra betingelser understreger, at adgangen til at kunne gøre et eventuelt erstatningsansvar gældende over for de besluttende bestyrelsesmedlemmer ikke udgør et alternativt effektivt retsmiddel til en salærklage.

Ligeledes må det lægges til grund, at klagerens eventuelle adgang til at kunne begære granskning i medfør af selskabslovens § 150 i relation til advokatens fakturerede bistand til den formelle klient, kapitalsekskabet, heller ikke udgør et andet alternativt effektivt retsmiddel, som afskærer klageren fra at have den fornødne retlige interesse i at få salærklagen mod advokaten realitetsbehandlet i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1.

I den forbindelse henviser [selskab A] for det første til, at vedtagelse af et granskningsforslag enten kræver, at der opnås simpelt flertal herfor på selskabets generalforsamling, jf. selskabslovens § 150, stk. 1.

Alternativt kræver det, at beslutningsforslagsstillerne repræsenterer mindst 25 % af selskabskapitalen og at skifteretten herudover finder det af generalforsamlingen forkastede granskningsforslag for tilstrækkeligt begrundet, jf. selskabslovens § 150, stk. 2.

Dertil kommer, at granskningsmandens skriftlige beretning ikke er bindende for selskabet, idet denne beretning alene skal forelægges for selskabets generalforsamling, der herefter frit kan bestemme, hvad der skal ske, jf. selskabslovens § 152.

Den teoretiske adgang til at kunne begære granskning i medfør af selskabslovens § 150 udgør derfor under ingen omstændigheder et alternativt effektivt retsmiddel til en salærklage i medfør af retsplejelovens § 146, stk. 1.

Dette understreges så meget desto mere i denne konkrete sag af, at [selskab B]s ledelse tidligere har formået at få forkastet et granskningsforslag fremsat af en gruppe af minoritetsaktionærer i selskabet under omstændigheder, der medførte, at Nævnet pålagde [indklagede] en bøde på kr. 30.000 for at have handlet i strid med god advokatskik ved sin varetagelse af dirigenthvervet på selskabets generalforsamling, jf. Nævnets adfærdsklagedokumentation af 27. oktober 2017 (bilag 6, ekstraktens s. 65-82).

Nævnet burde således efter [selskab A]s opfattelse inden afvisningen af salærklagen, herunder som følge af den forvaltningsretlige officialmaxime, have taget højde for ovennævnte forhold ved sin kendelse.

2.2 [Selskab A]s retlige interesse i Nævnets realitetsbehandling af salærklagen mod [indklagede]

I forlængelse af ovennævnte gør [selskab A] gældende, at Nævnet skulle have lagt til grund, at klagerne, herunder [selskab A], havde den fornødne retlige interesse i at få prøvet [indklagede]s fakturerede salær til [selskab B].

[Selskab A] gør gældende, at Nævnet indledningsvis skulle have lagt vægt på, at [selskab B] ikke havde andre let omsættelige aktiver og andre indtægter end de opkrævede indbetalinger fra selskabets aktionærer via de beregnede ugeafgifter (bilag 13, ekstraktens s. 167).

Nævnet skulle derfor have efterprøvet og lagt til grund, at [indklagede]s fakturerede bistand til [selskab B] påregneligt som følge af den særlige timesharekonstruktion med selskabets aktionærer ville blive overvæltet fuldt ud – forholdsmæssigt fordelt – på hver af selskabets aktionærer og således reelt ultimativt båret af disse og ikke af selskabet på samme måde som et opkrævet inkassosalær overvæltet på og bæres endeligt af skyldneren.

Nævnet skulle herved have lagt vægt på, at [selskab A]s forpligtelse til at bære de ordinære og ekstraordinære driftsudgifter i [selskab B] baserer sig på den for selskabet vedtagne fordelingsnøgle (Bilag 12, ekstraktens s. 227), der har været uændret gældende gennem hele projektets funktionsperiode.

Fordelingsnøglen angiver den promille med 2 decimaler, der for hver lejlighed pr. uge skal betales af de samlede udgifter.

[Selskab A]s brugsret vedrører lejlighed B i 1 uge, lejlighed N i 1 uge, lejlighed R i 3 uger og lejlighed S i 5 uger (bilag 13, ekstraktens s. 167). Det giver et samlet fordelingstal på 14,6 promille.

Som følge af denne fordelingsnøgle påhviler det således [selskab A] at afholde 14,6 promille af [selskab B]s samlede, ordinære og ekstraordinære, driftsudgifter.

Ligeledes burde Nævnet også have efterprøvet og lagt vægt på beslutningsprocessen i [selskab B] omkring godkendelsen og betalingen af [indklagede]s salær.

Nævnets henvisning til sin egen praksis vedrørende andelsboligforeninger kan heller ikke føre til andet resultat.

Derudover skulle Nævnet have efterprøvet og lagt til grund, at klagerne – herunder [selskab A] – ikke havde retlig eller faktisk mulighed for at få bestyrelsen i selskabet til at indgive en salærklage, da klagerne ikke repræsenterede det fornødne flertal i bestyrelsen.

Tilsvarende skulle Nævnet have efterprøvet og lagt til grund, at klagerne – herunder [selskab A] – ikke havde retlig eller faktisk mulighed for, inden udløbet af den 1-årige klagefrist til Nævnet i henhold til retsplejelovens § 146, stk. 2, at få generalforsamlingen i selskabet til at vedtage en beslutning om at pålægge bestyrelsen at indgive en salærklage.

Hertil kommer, at det under alle omstændigheder ville have været umuligt for klagerne at få vedtaget et sådant beslutningsforslag på selskabets generalforsamling, da klagerne dels ikke besad den fornødne aktiemajoritet i selskab, dels umuliggjorde den spredte aktiebesiddelse blandt selskabets aktionærer gennemførelsen af et sådant tiltag.

Samlet skulle Nævnet derfor have lagt til grund, at afvisningen af salærklagen indebærer, at klagerne med urette herved afskæres ethvert effektivt retsmiddel til at imødegå de økonomiske skadevirkninger af [indklagede]s beregnede salær over for [selskab B] på trods af, at dette salær påregneligt reelt ultimativt ville blive – forholdsmæssigt - belastet klagerne og ikke [selskab B] som følge af den grundlæggende overvæltningskonstruktion bag hele timeshare-projektet.

2.3 [Selskab A] havde en "væsentlig, individuel og direkte interesse i salærklagens afgørelse og udfald", hvorfor Nævnets afvisning (bilag 1) er uberettiget

Over for Nævnets subsidiære indsigelse til støtte for sin frifindelsespåstand gør [selskab A] gældende, at [selskab A] havde den fornødne væsentlige, individuelle og direkte interesse i salærklagens (bilag 8, ekstraktens s. 83-87) afgørelse og udfald, hvorfor Nævnets afvisning er uberettiget af de oven for og supplerende neden for anførte grunde.

[Selskab A] bestrider således Nævnets subsidiære indsigelse om, at "klagerens indirekte interesse i sagen, som følge af det anførte om omkostningsovervæltning, ikke er godtgjort at være væsentlig. [...] Da der således ikke er påvist fornøden væsentlig, individuel og direkte interesse i sagens afgørelse og udfald, er det med rette, at Advokatnævnet har afvist klagen".

[Selskab A] har godtgjort, at omkostningsovervæltningen må anses for konkret "væsentlig", hvorfor Nævnet ikke var berettiget til at afvise at realitetsbehandle salærklagen.

Til støtte herfor henviser [selskab A] i første række til, at [selskab A] som følge af den særlige finansieringskonstruktion bag [selskab B] og den oven for anførte vedtagne fordelingsnøgle endelig bærer kr. 28.835 af [indklagede]s omtvistede salærafregning stor kr. 1.975.000.

Den faktiske størrelse af dette beløb, kr. 28.835, berettiger i sig selv til en konstatering af, at omkostningsovervæltningen er konkret "væsentlig", hvorfor Nævnet burde have realitetsbehandlet salærklagen allerede af denne grund.

[Selskab A] gør endvidere gældende, at dette faktisk overvæltede beløb – kr. 28.835 – også relativt set må anses for at være af "konkret" væsentlig betydning for [selskab A], når der sammenholdes med størrelsen af de ordinære driftsomkostninger, som [selskab A] ellers alene ville have været forpligtet til at skulle afholde over for [selskab B] det pågældende regnskabsår.

Der må herved lægges vægt på, at den forholdsmæssige andel af de anfægtede udgifter til [indklagede], som [selskab A] endelig skal bære, udgør næsten en fordobling af den tilsvarende forholdsmæssige andel af de årlige ordinære driftsudgifter for 2017/18 på kr. 2.200.665, jf. [selskab B]s interne årsregnskab for regnskabsåret 01.07.17 – 30.06.18 (Bilag 11, ekstraktens s. 115-143), som [selskab A] ellers alene ville skulle have båret.

Denne relative forøgelse understøtter ligeledes, at den foretagne omkostningsovervæltning på [selskab A] må anses for konkret "væsentlig", hvorfor Nævnet ligeledes af denne grund burde have realitetsbehandlet salærklagen.

2.4 Ad Nævnets indsigelse om, at dets praksis er i overensstemmelse med almindelige selskabsretlige principper og at "kredsen af klageberettigede personer er mere snævert afgrænset ved salærklager end ved adfærdsklager"

[Selskab A] fastholder, at der tillige må lægges vægt på ved den konkrete vurdering af, om [selskab A] havde den fornødne retlige interesse i en realitetsbehandling af salærklagen, at det heller ikke rent selskabsretligt i praksis var muligt for [selskab A] at gennemtvinge, at bestyrelsen for [selskab B] indgav salærklagen i stedet.

En sådan fortolkning vil være nødvendig for at sikre, at [selskab A] ikke fratages adgangen til nogen form for effektivt retsmiddel til beskyttelse af sine retligt værnede interesser.

Uanset om "kredsen af klageberettigede personer er mere snævert afgrænset i salær-klager end i adfærdsklager", som Nævnet hævder, da gør [selskab A] gældende, at de specifikke faktiske omstændigheder i nærværende sag bevirker, at Nævnet med urette har fastholdt en for snæver afgrænsning af de klageberettigede personer i denne specifikke salærklagesituation.

Nævnet burde have udvidet kredsen til også at favne en aktionær som [selskab A] i denne særlige situation.

..."

Advokatnævnet har i sit påstandsdokument anført følgende:

"...

Til støtte for frifindelsespåstanden gør Advokatnævnet overordnet gældende, at Advokatnævnet ved kendelsen af 30. april 2019 med rette har afvist klagen over [indklagede]s salær for juridisk bistand til [selskab A], idet sagsøger ikke har den fornødne retlige interesse i at klage over salæret, der er godkendt af selskabets bestyrelse.

Det følger af bestemmelsen i retsplejelovens § 146, at en person, der har retlig interesse heri, kan klage over det vederlag, som en advokat forlanger for sit arbejde. Advokatens klient kan klage over advokatens salær. Tredjemænd kan i visse tilfælde have en retlig interesse, når de har en særlig kvalificeret interesse i klagesagens afgørelse og udfald. Såfremt advokatens klient er dækket af retshjælpsforsikring m.v., således at en anden end klienten selv skal betale advokatsalæret, har denne tredjemand klageberettigelse. Tilsvarende gælder, at skatteforvaltningen kan klage, når en skatteyder har krav på omkostningsgodtgørelse fra det offentlige.

Klageberettigelse kræver en væsentlig, individuel og direkte interesse i sagens afgørelse og udfald.

Det ligger fast, at bestyrelsen i [selskab B] har godkendt [indklagede]s salær.

Det er bestyrelsen, der er det kompetente organ til at træffe denne afgørelse. Det ligger fast, at denne beslutning er ikke anfægtet på en generalforsamling i selskabet.

Advokatnævnet gør gældende, at en aktionær ikke selv kan rejse en klagesag vedrørende et advokatsalær, da kravet om retlig interesse ikke er opfyldt. Advokatnævnet følger den faste praksis, at medlemmer af foreninger, f.eks. andelsboligforeninger eller ejerforeninger, ikke har den fornødne retlige interesse i at klage over et salær, som en advokat har beregnet sig for rådgivning af foreningen ved dennes bestyrelse. Hvis der skal indgives klage, må denne indgives af foreningen ved dennes bestyrelse, og hvis bestyrelsen ikke umiddelbart kan overtales til at indgive klagen, må medlemmet søge et flertal på en generalforsamling for at pålægge bestyrelsen at indgive klagen. Tilsvarende gælder klager fra anpartshavere/aktionærer, hvor fakturaen er udstedt til et kapitalselskab.

Advokatnævnet gør i overensstemmelse med denne faste praksis gældende, at sagsøger, og de øvrige klagere, som aktionærer i [selskab B] ikke har den krævede retlige interesse i at klage over [indklagede]s salær.

Der er ingen direkte betalingsrelation mellem klagerne og [indklagede]. Det, at sagsøger og de øvrige klagere berøres økonomisk af salæropkrævningen og således kan siges at have en indirekte interesse i en klage over salæret, er uden betydning for sagens afgørelse. Således giver det, at omkostningerne i selskabet overvæltet på aktionærerne ud fra omfanget af brugsretten, ikke selskabets beslutninger en sådan direkte virkning for aktionærerne, at retsstillingen og disse principper om, at kun den juridiske person ved dens bestyrelse har klageberettigelse, kan fraviges.

Advokatnævnet gør således i første række gældende, at det afgørende for spørgsmålet om retlig interesse er, at sagsøger og de øvrige klagere ikke klagede til Advokatnævnet på vegne af selskabets bestyrelse.

Advokatnævnet bestrider, at afgørelsen skulle være ugyldig som følge af manglende hjemmel til afvisning alene med den begrundelse, at klagerne formelt set ikke var [indklagede]s klient i sagen. Det er ikke en dækkende gengivelse af Advokatnævnets begrundelse. Begrundelsen er, at klagerne ikke havde retlig interesse. Hjemlen til afvisning følger direkte af bestemmelsen i retsplejelovens § 146, stk. 1, og § 17, stk. 1 i advokatnævnsbekendtgørelsen (på afgørelsestidspunktet bekendtgørelse nr. 20/2008 som ændret ved bekendtgørelse nr. 748/2010 og bekendtgørelse nr. 1658/2018, nu bekendtgørelse nr. 548/2020).

Til sagsøgers anbringender om, at der selskabsretligt ikke har været noget at stille op for sagsøger og de andre klagere bemærker Advokatnævnet, at beslutninger selskabsretligt jo træffes efter et majoritetsprincip, og at der er præceptive regler om minoritetsbeskyttelse. Advokatnævnets praksis om retlig interesse er et udslag af dette, når det fordres, at en klage indgives af bestyrelsen, evt. ef-

ter at aktionæren har skabt et flertal på en generalforsamling for at pålægge bestyrelsen at indgive klagen.

En fortolkning af kravet om retlig interesse i lyset af artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, hvilket forekommer anstrengt, kan ikke føre til en anden vurdering.

Ligeledes bestrides det, at Advokatnævnet skulle have efterprøvet og lagt vægt på beslutningsprocessen i selskabet omkring godkendelsen og betalingen af [indklagede]s salær. Det er uklart, hvad der nærmere sigtes til i processen. Tilsvarende ses det fremførte om den 1-årige klagefrist (§ 146, stk. 2) ikke at have nogen relevans.

Advokatnævnet gør i anden række gældende, at sagsøgers indirekte interesse i sagen, som følge af det anførte om omkostningsovervæltning, ikke er godtgjort at være væsentlig.

Finder retten således, at der skal foretages en korrekt væsentlighedsvurdering af sagsøgers indirekte interesse – afledet af betydningen for selskabet – er det fortsat ikke godtgjort, at denne er væsentlig.

Der er ikke godtgjort noget sikkert om, hvilken økonomisk betydning salærafregningen har haft for sagsøger.

Sagsøger påberåber sig alene besiddelsen af A-aktier. Der skal således ved vurderingen af klageberettigelsen ses bort fra det omtvistede spørgsmål, om sagsøger tillige besidder B-aktier.

Dermed kan der også ses bort fra det i Erhvervsstyrelsen registrerede om, at ejerandelen af den samlede kapital – altså både A-aktier og B-aktier – ligger i intervallet 10,00-14,99 pct. (bilag 2). Jeg tilføjer, at registreringen i Erhvervsstyrelsen alene beror på de indberettede oplysninger, idet Erhvervsstyrelsens rolle alene er at registrere de indberettede oplysninger og ikke at kontrollere rigtigheden af oplysningerne. I retssagen mellem sagsøger og [selskab B] var det ubestridt, at sagsøger er aktionær med 1,6 pct. af A-aktierne. I nærværende retssag foreligger ingen dokumentation, men Advokatnævnet er indforstået med at lægge til grund, at andelen af A-aktiekapitalen er 1,6 pct. Det bestrides, at dette forhold i sig selv bevirker, at sagsøger bærer en tilsvarende del af selskabets udgifter til [indklagede]s salær. Det er bestemt i vedtægterne for [selskab B], at de "Interne Regler for Brug" fastsætter de vilkår, som afgifterne i forbindelse med driften af ejendommen og selskabet skal fordeles efter (§ 10 i bilag 4). Men selv hvis det var rigtigt, kan en ejerandel på 1,6 pct. og en afledt økonomisk konsekvens af salæropkrævnin-

gen i selskabet svarende til denne ejerandel aldrig opfylde betingelsen om, at interessen i salærklagen skal være væsentlig.

Sagsøger hævder at bære 14,6 promille af [selskab B]s samlede driftsudgifter, og henviser til støtte herfor til den for selskabet vedtagne fordelingsnøgle, der er oplyst på [selskab B]s hjemmeside, og det er oplyst, at fordelingsnøglen har været gælden-de alle de omhandlede år. Andelen på de 14,6 promille er opgjort på baggrund af sagsøgers brugsret til lejligheder. Det er ikke dokumenteret hvilke lejligheder sagsøger havde brugsret til igennem den relevante periode, men kun for så vidt angår 2019. Fakturaen (bilag 13) angår således ugeafgift 2019. Det rykker dog ikke noget nævneværdigt, hvis brugsretten har været lidt anderledes tidligere. Sagsøger angiver ud fra de 14,6 promille og advokathonorarets størrelse på 1.975.000 kr., at sagsøger har båret 28.835 kr. af advokathonoraret.

Advokatnævnet gør gældende, at dette viser, at sagsøgers indirekte interesse ikke er væsentlig.

Hertil kommer et tidsmæssigt perspektiv. Det er oplyst, at betalingen af det omhandlede salær er afviklet gennem [selskab B]s delvise anvendelse af et lån stort 2,5 mio. kr. Det er desuden oplyst, at der i 2018 er afdraget ca. 140.000 kr. af advokathonoraret. Opgjort ud fra de 14,6 promille blev sagsøger således i 2018 reelt blot belastet 2.044 kr. som følge af advokathonoraret.

Advokatnævnet gør gældende, at også dette viser, at sagsøgers indirekte interesse ikke er væsentlig.

Da der således ikke er påvist fornøden væsentlig, individuel og direkte interesse i salærklagen, er det med rette, at Advokatnævnet har afvist klagen.
..."

Parterne har under hovedforhandlingen nærmere redegjort for deres opfattelse af sagen.

Rettens begrundelse og resultat

Det fremgår af retsplejelovens § 146, at klager over vederlag, som en advokat har forlangt for sit arbejde, kan indbringes for Advokatnævnet af den, der har retlig interesse heri. Af forarbejderne fremgår det, at det navnlig gælder en advokats klienter, men at også andre, f.eks. skyldnere i inkassosager, kan have en sådan økonomisk interesse i fastsættelsen af et advokatsalær, at der vil foreligge den fornødne retlige interesse.

Det lægges som ubestridt til grund, at [indklagede]s klient var [selskab B], og at bestyrelsen som opdragsgiver havde godkendt advokatens salær.

Det lægges videre som ubestridt til grund, at sagsøgerne i denne sag var minoritetsaktionærer i [selskab B].

Retten finder ikke, at sagsøgerne i egenskab af aktionærer i [selskab B] besidder den fornødne retlige interesse i at indbringe en klage til Advokatnævnet over [indklagede]s salær for juridisk bistand til [selskab B].

Retten har herved lagt vægt på, at der ikke er nogen direkte betalingsrelation mellem sagsøgerne og [indklagede], og at en aktionærs retsstilling i forhold til selskabets beslutninger er reguleret i selskabsloven.

Det forhold, at omkostninger i selskabet overvælttes på aktionærerne ud fra omfanget af brugsretten, kan ikke føre til en anden vurdering, idet der er tale om en afledt, indirekte interesse, der ikke har den fornødne væsentlighed og styrke.

Den omstændighed, at Advokatnævnet i en tidligere sag, hvor to aktionærer i [selskab B] havde klaget over [indklagede], har anset den ene aktionær for at have en retlig interesse i klagen og admitteret denne, kan heller ikke føre til en anden vurdering henset til, at klagen angik advokatens adfærd som dirigent på en generalforsamling i selskabet, og at den pågældende aktionær havde deltaget i generalforsamlingen.

Advokatnævnet frifindes derfor.

Sagsomkostningerne er efter sagens værdi, forløb og udfald fastsat til dækning af advokatudgift med 16.000 kr. Advokatnævnet er momsregistreret.

THI KENDES FOR RET :

Advokatnævnet frifindes.

[Selskab A] skal til Advokatnævnet betale sagsom-kostninger med 16.000,00 kr.

Beløbet skal betales inden 14 dage.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.